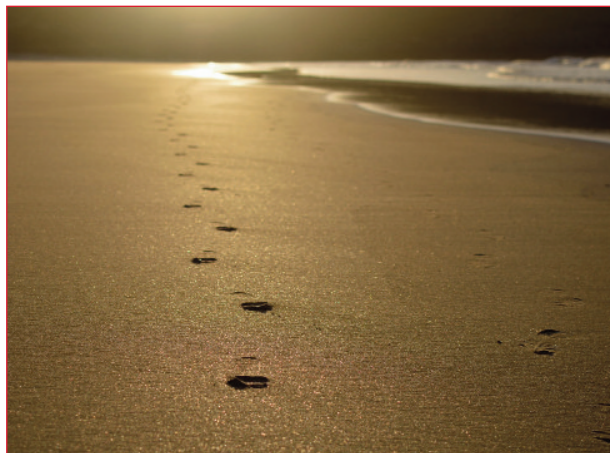

Zorgen in laatste levensfase

In het hospice verblijven mensen die in de laatste fase van hun leven zijn. De naaste hoeft de dagelijkse zorg niet meer op zich te nemen, het personeel en de vrijwilligers nemen het uit handen. Erwin Mantel, werkzaam in Hospice Kajan, hoort vaker dat mensen het eigenlijk veel eerder hadden moeten doen.

Thuis moest er veel worden georganiseerd. Mensen die op ziekenbezoek komen, willen een kopje thee. De huisarts legt een huisbezoek af. Het recept moet daarna nog worden opgehaald bij de apotheek. Tussendoor moeten de boodschappen worden gedaan. Ga zo maar door. Het verblijf in het Hospice verlaagt die dagelijkse drukte. Mensen krijgen meer rust om er voor de zieke naaste te zijn. De professionals en vrijwilligers van het hospice proberen de laatste fase zo prettig mogelijk te maken.

“Ik herinner me een gesprek met een man. Het was aan het einde van mijn dienst. Hij vroeg mij of ik ge-

IEDER MENS MAAKT VERLIES MEE

loofde. Hij wist het niet meer, wist niet meer waar God was. In de stilte pakte ik zijn hand vast. Ik vertelde het gedicht van Voetstappen in het zand. Ik zag de blik in zijn ogen veranderen, ze straalden kracht uit”, vertelt Mantel. Dezelfde avond overleed de man.

Als verpleegkundige probeert Mantel tijd te maken voor deze momenten. “Ik wil werken als mens tegenover mens. Soms stellen mensen de vraag of ze het nog wel van waarde zijn. Waar leef ik nog voor, ik kan niks meer. Ik vertel dat ik alleen kan geven als de ander kan ontvangen, en omgekeerd. En dat tijdens dit gesprek de bewoner mij ook iets geeft en dat dit voor mij van betekenis is. Daarvan leer ik ook.” Breekbaar durven zijn. Daar moet je moed voor hebben.

Het hospice biedt een huiselijke omgeving in een mooi pand. Personeel en vrijwilligers lopen in gewone kleding. Het zijn ingrediënten waarom Mantel

graag op deze plek werkt “En het werken met vrijwilligers vind ik bijzonder.”

In de laatste fase komt het er werkelijk op aan. Soms moet er nog iets worden uitgesproken. Er ontstaat ruimte om te delen, , om dingen uit te spreken, om terug te kijken op het leven, wat op dit moment nog van waarde is.

Er heerst nog steeds een taboe om over je eigen eindigheid van het leven na te denken en dit te bespreken met je naasten. Daarom zet Mantel zich als vrijwilliger in door kleine gespreksbijeenkomsten te begeleiden vanuit ‘Van betekenis tot einde’. In kleine groepen spreken mensen met elkaar over de laatste levensfase en hun eigen sterven en wat voor hun hierin belangrijk is.

Ook in De Morgenster, zijn eigen wijkgemeente, leidde hij gespreksgroepen over dit thema.

“Het gaat over de kwaliteit van

leven en kwaliteit van sterven. Over vragen als eenzaamheid, verdriet, de moeiten met het leven, vertrouwen in God, de twijfel. Ik heb het als heel waardevol ervaren. Je wordt aan het denken gezet en hoort hoe anderen erin staan.”

Dit onderwerp leeft net zo goed bij jongeren. Bij de catechese stelde hij de vraag wat jongeren zouden doen als ze nog een jaar te leven hadden. “Wat staat er dan op jouw bucketlist?” Hadden ze zelf met verlies te maken gekregen? “Je merkt dat ze dan ervaren dat ze niet de enigen zijn”, aldus Mantel. “Ieder mens maakt vroeg of laat verlies mee.”

Sterven doen we – zover we weten – maar één keer. “Veel bewoners stralen kracht of berusting uit. Soms helemaal niet breekbaar terwijl ze weten dat ze binnenkort sterven. Daar heb ik veel bewondering voor. Soms denk ik weleens, hoe zal ik zijn als ik het leven moet loslaten? Misschien ben ik wel breekbaarder dan menig bewoner”, besluit Mantel.